

УДК 372.853

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ З МЕТОДИКОЮ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА**Шаров С.В.****Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького**

Одним із напрямів інформатизації освіти є розробка та впровадження електронних підручників для забезпечення самостійної роботи студентів. Стаття присвячена повідомленню про створення електронного підручника зі шкільного курсу української літератури з методикою її викладання. Подано загальну характеристику його складових частин.

Ключові слова: студенти, самостійна робота, електронний підручник.

Постановка проблеми. Початковий етап інформатизації освіти у більшості навчальних закладів вже пройдений, придбано необхідне комп'ютерне устаткування, є відповідні комп'ютерні технології та комунікацій. Наступний етап передбачає створення сучасного програмного навчального-методичного забезпечення, що дозволить підвищити ефективність навчально-виховного процесу. Одним із таких видів програмного забезпечення є електронні засоби навчання, зокрема електронні підручники, що дозволяють узагальнити досвід викладання у навчальних закладах та закріпити його в інформаційних системах освітніх установ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом питання, пов'язані з електронними підручниками, почали висвітлюватися у багатьох наукових працях. Зокрема, визначенням сутності електронного підручника займалися О. Бондар, А. Кирилов, етапи створення електронних підручників розглядали М. Ізергін, Г. Саприкіна, вимоги до їх створення створювали Н. Бишевец, М. Жалдак, О. Зіміна та інші вчені. Не зважаючи на значну кількість праць, недостатньо вирішеним залишається забезпечення конкретних навчальних дисциплін відповідними електронними підручниками.

Формування цілей статті. Метою статті є повідомлення про створення електронного підручника зі шкільного курсу української літератури з методикою її викладання для забезпечення самостійної роботи студентів та коротка характеристика його складових частин.

Основна частина. Електронний підручник – це педагогічний програмний засіб, що охоплює значні за обсягом розділи навчального курсу або повністю навчальний курс, характерною рисою якого є гіпертекстова структура навчального матеріалу, наявність систем управління, модулів самоконтролю, розвинених мультимедійних складових [4, с. 334].

За думкою С. Кукліної, основна мета електронних підручників полягає у активному включенні учнів у навчальний процес, усунення можливих прогалин у знаннях, підготовці до сприйняття нового навчального матеріалу, поліпшення його запам'ятовування за допомогою мнемонічних засобів. Більшість цих переваг можна досягти і без комп'ютера, однак останній істотно заощаджує час вчителя та розширює дидактичні можливості активізації навчальної діяльності учнів [3, с. 132]. Це повною мірою стосується і використання електронних підручників у вищій школі.

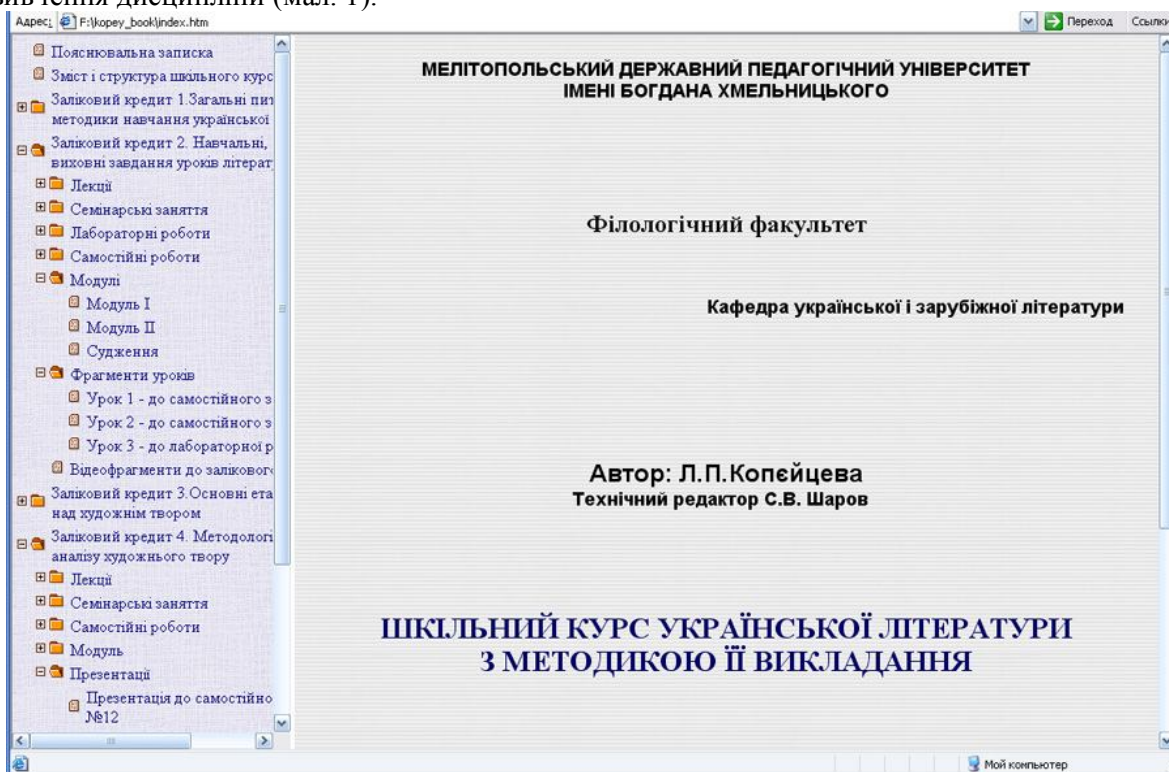
Електронний підручник дозволяє отримати наступні переваги: самостійне вивчення теоретичного матеріалу курсу; індивідуальна траєкторія навчання; мобільність та компактність; архівне зберігання досить великих об'ємів інформації з можливістю її

передачі; можливість інтеграції навчальних інформаційних ресурсів; простий спосіб тиражування підручника; швидка модифікація змісту відповідно до мети дисципліни [1; 2].

У залежності від призначення електронний підручник може мати різну кількість структурних елементів, які дозволять максимально підвищити ефективність вивчення конкретної дисципліни [5, с. 31]. Особливо це стосується гуманітарних дисциплін, вивчення яких передбачає самостійне прочитання та обробку значної кількості навчальної та художньої літератури.

Дисципліна “Шкільний курс української літератури з методикою її викладання” викладається на філологічному факультеті для студентів спеціальностей 6.020303 Філологія. Українська мова і література, 6.020303 Філологія. Українська мова і література та мова і література (англійська) (викладач кандидат філологічних наук, доцент Л.П. Копейцева). Мета навчальної дисципліни полягає у розкритті наукових основ викладання української літератури на сучасному етапі розвитку школи в Україні; формуванні у студентів чіткого уявлення про закони літературного розвитку учнів; оволодінні знаннями, професійними вміннями та навичками; навчанні використовувати найвизначніші надбання методики; збагаченні духовної культури майбутніх учителів. Процес вивчення відповідного курсу повинен базуватися на методологічній основі, яка вимагає від студентів детального аналізу базових елементів методики (методи, прийоми, засоби навчання, форми роботи тощо).

У результаті аналізу науково-методичних джерел з проблеми дослідження, а також власного практичного досвіду зі створення програмних продуктів навчального призначення нами було розроблено електронний підручник для самостійної роботи студентів зі шкільного курсу української літератури з методикою її викладання, що є допоміжним засобом для вивчення дисципліни (мал. 1).

Мал.1. Головне вікно електронного підручника

Електронний підручник зі шкільного курсу української літератури з методикою її викладання розпочинається з пояснювальної записки, прочитавши яку, студенти можуть ознайомитися із доцільністю використання цього видання та його особливостями. Далі вміщено структуру залікових кредитів відповідно до системи ECTS, відкривши які, студент

має змогу побачити кількість лекцій, семінарських занять, тем, які повинен опрацювати без допомоги викладача, та інформацію до самостійної роботи, – усе, що дозволить ретельно підготуватися до написання модулів.

Електронний підручник вміщує перелік тем індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ), над якими студент, обравши одну із них, працює цілий семестр, а наприкінці його подає роботу до захисту та оцінювання.

Електронний підручник зі шкільного курсу української літератури з методикою її викладання містить у собі весь лекційний (лекції) та практичний (семінарські заняття, лабораторні роботи) матеріал, а також матеріал, поданий на самостійне опрацювання. Даний електронний підручник включає тематику лабораторних робіт, мета яких – ознайомлення з різними видами діяльності вчителя-словесника. Для допомоги студентам в опануванні навичками вчителя електронний підручник містить фрагменти уроків та презентації, які демонструють різні методичні підходи та приклади оформлення документації.

В умовах збільшення кількості навчальних годин на самостійну підготовку та зменшення загального обсягу годин, що виділяються на аудиторне викладання шкільного курсу української літератури з методикою її викладання, питання швидкого оволодіння навчальним матеріалом є актуальним. У цьому плані доцільним є формування мультимедійного навчально-методичного контенту. Електронний підручник дає змогу переглянути відеофрагменти з позакласної та позашкільної роботи з літератури. Крім того, підручник містить відеоматеріал до лабораторних і семінарських занять.

Контроль якості засвоєння знань та оцінка ступеня досягнення поставлених навчальних цілей є важливими складовими частинами навчального процесу. У підручнику подаються варіанти модулів, щоб зорієнтувати студентів на рівень складності та форму контрольних завдань для перевірки якості знань, ступінь сформованості власних вмінь та навичок. Крім того, студентам пропонується перелік суджень, які дозволять провести самоконтроль знань. Цілком логічним є завершення електронного підручника у вигляді контрольних питань та тестів для рубіжного контролю, які передбачають одну правильну відповідь з кількох запропонованих. Таким чином студент може перевірити свої знання та переконатись у рівні своєї підготовки до семінарських занять та лабораторних робіт, складання самостійних тем, написання модулів тощо.

Структура електронного підручника побудована на використанні htm-файлів. Тому він може працювати як на оптичному носії, так і викладений у мережі Internet. Для створення змісту підручника ліворуч головного вікна використовувався java script SoftDrawer jsTree версії 3.0.1, який є безкоштовним для використання.

Висновки. Отже, підвищення ефективності самостійної роботи на основі використання нових інформаційних технологій, зокрема електронних підручників, дає можливість викладачеві не лише контролювати успішність студентів, а й стимулювати їх пізнавальну активність. Електронний підручник використовується під час вивчення шкільного курсу української літератури з методикою її викладання студентами четвертого курсу на філологічному факультеті. Апробація електронного підручника довела, що його структура є зручною для засвоєння студентами знань, набуття ними необхідних вмінь та навичок.

Перспективи подальших досліджень. Найближчим часом планується підготувати документи на отримання авторського права в Департаменті інтелектуальної власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуркова О.М. Электронный учебник как эффективное средство для повышения качества образования: [Электронный ресурс] / О.М. Гуркова. – Режим доступа: <http://www.kgau.ru/img/konferenc/2009/115.doc>.
2. Классификация электронных средств учебного назначения: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.osp.ru/win2000/2000/01/174144/>.

3. Кукліна С.В. Електронний посібник з курсу "основи захисту інформації" / Кукліна С.В., Моїсеєнко Н.В. // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики: зб. наук. праць. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НметАУ, 2004. – С. 130 – 134.
4. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009.– 380 с.
5. Осадчий В.В. Створення електронного підручника: принципи, вимоги та рекомендації. Навчально-методичний посібник / Осадчий В.В., Шаров С.В. – Мелітополь : РВЦ МДПУ, 2011. – 120 с.